

Številka: 008-01-1/2019/7

Datum: 25. 3. 2019

Poročilo o Srečanju skupine za skupni parlamentarni nadzor EUROPOLA

Bukarešta, 24. in 25. 2. 2019

V Bukarešti je od 24. do 25. februarja 2019 potekalo Srečanje skupine za skupni parlamentarni nadzor Europol (JPSG – *Joint Parliamentary Scrutiny Group*). S strani Državnega sveta Republike Slovenije se je srečanja udeležila članica Komisije za mednarodne odnose in evropske zadeve in Komisije za državno ureditev Bojana Potočan. Srečanja sta se s strani Državnega zbora Republike Slovenije udeležila Zmago Jelinčič Plemeniti in mag. Dejan Kaloh.

Srečanje, ki sta ga vodila Oana-Consuela Florea, vodja delegacije romunskega parlamenta v JPSG in Claude Moraes, predsednik Odbora Evropskega parlamenta za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve in vodja delegacije evropskega parlamenta v JPSG, je potekalo v Palači Parlamenta in je obsegalo sledeči dnevni red:

- a) Sprejem dnevnega reda in uvodni nagovor predsedujočih
- b) Poročilo o Europolovih aktivnosti v obdobju od septembra 2018 do februarja 2019 (osrednja govornica: Catherine De Bolle, izvršna direktorica Europol)
- c) Aktivnosti upravnega odbora Europol v obdobju od septembra 2018 do februarja 2019 (osrednja govornika: Victor Wili Apreutesei, predsednik upravnega odbora Europol in Tsvetan Tsvetanov, predsednik Odbora za notranje zadeve in javni red v bolgarskem parlamentu)
- d) Poročilo Evropskega nadzornika za varstvo podatkov in Odbora za sodelovanje (osrednja govornika: profesor François Pellegrini, predsednik Europolovega odbora za sodelovanje in Giovanni Buttarelli, evropski nadzornik za varstvo podatkov)
- e) Evropski obveščevalni center za potovanja (European Travel Intelligence Centre (ETIC)) (osrednji govornik: Wil van Gemert, namestnik direktorja operacij Europol)
- f) Evropski center za kibernetško kriminaliteto (European Cybercrime Centre (EC3)): (osrednji govornik: Steven Wilson, vodja Evropskega centra za kibernetško kriminaliteto)
- g) Govor Juliana Kinga, komisarja za varnostno unijo
- h) Določitev predstavnika JSPG za sestanke upravnega odbora Europol
- i) Sklepi

Ad a)

Dnevni red srečanja je bila sprejet brez pripomb.

Predsedujoči Claude Moraes je navzočim sporočil, da je skrajni rok za odločitev o članstvu Danske v JPSG 15. 6. 2019 in skrajni rok za vložitev predlogov za spremembo poslovnika JSPG 26. 9. 2019.

Ad b)

Decembra 2018 je upravni odbor Europol potrdil strategijo Europol 2020 +. Ta vsebuje sledeče strateške prednostne naloge:

- biti informacijsko središče EU;
- zagotavljanje agilne operativne podpore;
- biti platforma za evropske policijske rešitve;
- biti v ospredju inovacij in raziskav na področju kazenskega pregona; in
- biti vzorčna organizacija EU za kazenski pregon, z močno podporo, dobrim upravljanjem in odgovornostjo, ki spodbuja raznolikost in sodelovanje zaposlenih.

Izvršna direktorica Europol Catherine de Bolle je v svojem nagovoru je poudarila, da mora Europol vključiti policijsko znanje, če se hoče razviti kot informacijsko središče. Europol ima to prednost, da omogoča pogled na kriminaliteto na celotni evropski ravni. Vse njegove aktivnosti so se v zadnjih letih potrojile. Pripraviti se je treba na nove trende kriminalitete in podpirati države članice v kar največji meri. Europol predstavlja gonilo kazenskega pregona in je v samem vrhu razvijanja ukrepov za boj proti kibernetiki kriminaliteti in terorizmu. Okrepiti mora svoja prizadevanja na področju boja proti preprodaji prepovedanih drog, nasilja, korupcije, izkoriščanja ljudi in preprodaji orožja. Na področju finančnega kriminala so bili v zadnjem času sprejeti sporazumi o izmenjavi finančnih informacij. Europol na tem področju sodeluje s finančnimi in obveščevalnimi enotami. Leto 2020 ne predstavlja končnega roka, gre za dolgoročno strategijo. Za izvajanje vseh aktivnosti je potreben vzdržan proračun, ki bi omogočil, da bi Europol deloval učinkovito. Sicer so sredstva, ki jih ima Europol na voljo nižja kot bi si želeli, vendar nudijo možnosti za določene investicije. Vse delovanje mora biti usmerjeno v razvoj. Ciljem kot so preprečevanje pranja denarja bi morali nameniti več pozornosti. Potrebna je komunikacija na področju pravosodja in notranjih zadev, kjer Europol skuša prevzeti aktivnejšo vlogo. Europol nudi državam članicam podporo in stalno sklicuje sestanke. Potreba po aktivnosti Europol se stalno povečuje. Europol je okrepil sodelovanje s ključnimi agencijami EU, kot je Frontex. V ospredje je treba postaviti teme, ki zadevajo splošni interes. Število podatkov v informacijskih bazah stalno narašča, poleg tega narašča tudi število iskanj. Tako je treba tudi za to področje nameniti več finančnih sredstev. Europol dobro sodeluje z JSPG. Europol je prav tako obiskalo več delegacij, kar Europol pozdravlja. Povedala je tudi, da so bili v države zahodnega Balkana napoteni trije oficirji za zvezo.

V razpravi so udeleženci izpostavili, da ni dovolj imeti zgolj informacije, potrebno je imeti dostop, da se dejansko lahko ukrepa. Po Brexitu je treba zagotoviti okvir, ki bo omogočal dobro sodelovanje. Združeno kraljestvo sicer odhaja iz Evropske unije, a ne iz Evrope in treba je poiskati pravilne ukrepe, da se bosta dobro sodelovanje in izmenjava informacij lahko nadaljevala. Prav tako so udeleženci poudarili, da je treba zagotoviti varnost državljanov, saj se še vedno soočamo z evroskepticizmom. Predlagano je bilo, da bi se vzpostavila Europolova baza imigrantov. Prav tako je bila

v razpravi izražena kritika, da se še vedno ni storilo dovolj na področju sodelovanja s Frontex-om. V povezavi z Brexitom je bilo izpostavljeno, da predstavlja nevarnost za Irsko. Irsko tako želi zagotovilo s strani Europol, da bo imel pregled in nadzor nad stanjem.

Ad c)

Victor Wili Apreutesei, predsednik upravnega odbora Europol in Tsvetan Tsvetanov, predsednik Odbora za notranje zadeve in javni red v bolgarskem parlamentu, sta predstavila aktivnosti upravnega odbora Europol v obdobju od septembra 2018 do februarja 2019. Prvi je dejal, da lahko vsaka država članica imenuje enega oficirja za zvezo za izmenjavo med Europolom in državo članico. Upravni odbor se je preko predstavitve predstavnika JPSG pred upravnim odborom, Tsvetana Tsvetanova seznanil s pričakovanji glede sodelovanja skupine in upravnega odbora. Odbor je razpravljal o načinih takšnega sodelovanja in se strinjal, da povabi predstavnika JPSG, da se udeleži dveh sestankov upravnega odbora na leto, po enega v vsakem semestru. Udeležba predstavnika JPSG bo pomembna pri obravnavi tem, kjer je mnenje JPSG pomembno za razpravo v upravnem odboru. Kot takšne teme se štejeta Europolov programski dokument in proračun povezan z Europolovimi aktivnostmi. Upravni odbor se je strinjal, da bo moral predstavnik JPSG preden se bo lahko udeležil sestankov podpisati izjavo o zaupnosti.

Udeleženci so v razpravi poudarili, da posvetovanje ni zgolj obveznost Europol, ampak tudi JSPG. Potrebna je jasna in konstantna struktura glede posvetovanja, tako je treba imeti več različnih pristopov glede na vrsto sestankov. Predlagali so, da bi se povečalo število predstavnikov FRONTEX-a in zagotoviti, da bi se njihov položaj povečal. Izpostavili so, da je sodelovanje med FRONTEX-om in Europolom izjemnega pomena in da bi bilo treba krepiti tudi drugo sodelovanje z drugimi institucijami, ki so aktivne na področju preiskovanja in zamejevanja čezmejnega trgovanja. V razpravi sta bila omenjena tudi odstranjevanje spornih spletnih vsebin in izmenjava informacij z državami nečlanicami. Pojasnjeno je bilo, da trenutno potekajo pogajanja s Turčijo, ki pa še ne izpolnjuje pogojev za varno izmenjavo podatkov.

Ad d)

Poročilo Evropskega nadzornika za varstvo podatkov in Odbora za sodelovanje sta predstavila profesor François Pellegrini, predsednik Europolovega odbora za sodelovanje in Giovanni Buttarelli, evropski nadzornik za varstvo podatkov. Evropski nadzornik za varstvo podatkov je neodvisni nadzorni organ EU in nadzoruje delovanje zakonitosti obdelovanja podatkov, ki ga izvaja Europol. Prav tako svetuje Europolu in fizičnim osebam o vseh zadevah, ki se nanašajo na obdelavo osebnih podatkov. Velika večina podatkov, ki se zbirajo in obdelujejo s strani agencije EU izvira iz držav članic. Vse države članice imajo dostop do vseh podatkov, ki so posredovani Europolu za preiskovanje kaznivih dejanj, za katera je pristojen Europol in analiz strateške in vsebinske narave.

Ad e)

Skladno s Europolovim programskim dokumentom 2019-2021, bo Europol ustanovil Evropski obveščevalni center za potovanja (European Travel Intelligence Centre

(ETIC)). Center bo služil kot podpora državam članicam za operacijsko in strateško rabo informacij, ki se nanašajo na potovanja in pretok informacij kot so ime potnika in drugi podatki o potnikih. Europol bo skrbel, da bo potekalo okrepljeno sodelovanje z državami članicami in da bodo ravnanja usklajena in združljiva z dejavnostmi komisije in drugih organov EU, kot sta FRONTEX (Evropska agencija za upravljanje in operativno sodelovanje na zunanjih mejah držav članic EU) in Eu-LISA (Evropska agencija za operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov na področju svobode, varnosti in pravice). Učinkovita uporaba podatkov o potnikih je potrebna za preprečevanje, zaznavanje, preiskavo in pregon terorističnih dejanj in hudih kaznivih dejanj. Notranja varnost je tako okrepljena, če se zbirajo dokazi, najdejo družabniki storilcev kaznivih dejanj in razkrijejo kriminalne mreže. Skladno z Direktivo (EU) 2016/681 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o uporabi podatkov iz evidence podatkov o potnikih (PNR) za preprečevanje, odkrivanje, preiskovanje in pregon terorističnih in hudih kaznivih dejanj mora vsaka država članica vzpostaviti enoto za informacije o potnikih. Takšne enote bodo odgovorne za zbiranje, obdelovanje, prenos in izmenjavo podatkov o potnikih oziroma za posredovanje rezultatov obdelave teh podatkov pristojnim nacionalnim organom in enotam drugih držav članic kot tudi Europolu. Deseti člen zgoraj navedene Direktive jasno določa pogoje za dostop Europola do podatkov o potnikih. Tako Europol lahko v okviru svojih pristojnosti in za izvajanje svojih nalog zaprosi enote za informacije o potnikih držav članic za podatke PNR ali rezultate obdelave teh podatkov. Europol lahko za vsak primer posebej preko nacionalne enote Europola enoti za informacije o potnikih katere koli države članice predloži ustrezno obrazloženo elektronsko zaprosilo za posredovanje konkretnih podatkov PNR ali rezultatov obdelave teh podatkov. Europol lahko predloži tako zaprosilo, ko je to nujno potrebno za podporo in krepitev ukrepov držav članic pri preprečevanju, odkrivanju ali preiskovanju konkretnega terorističnega ali hudega kaznivega dejanja, kolikor je to kaznivo dejanje v pristojnosti Europola. V tem zaprosilu se opredelijo utemeljeni razlogi, na podlagi katerih Europol meni, da bi prenos podatkov PNR ali rezultatov obdelave teh podatkov občutno prispeval k preprečevanju, odkrivanju ali preiskovanju zadevnega kaznivega dejanja. Europol o vsaki izmenjavi informacij na podlagi tega člena obvesti pooblaščenca za varstvo podatkov. Tako bo Europol lahko nudil vso podporo državam članicam pri preiskavah ob upoštevanju vseh temeljnih pravic, posebno spoštovanju zasebnega življenja in zaščiti osebnih podatkov.

Ad f)

Europol je leta 2013 vzpostavil Evropski center za kibernetško kriminaliteto (European Cybercrime Centre (EC3)) z namenom okrepiti kazenski pregon kibernetške kriminalitete v EU in s tem zaščititi evropske državljane, podjetja in vlade pred kaznivimi dejanji na spletu. Od svoje ustanovitve EC3 igra pomembno vlogo pri boju pred kibernetško kriminaliteto: udeležen je bil v desetinah zelo odmevnih operacij in nudil operativno podporo v stotinah primerov, ki so se končali z aretacijo storilcev, obdelal in analiziral je sto tisoče dosjejev, katerih večina se je izkazala za škodljivo. Čeprav je težko zagotoviti zanesljive ocene, nekatera poročila iz gospodarstva predvidevajo, da je strošek, ki ga kibernetška kriminaliteta povzroča globalno na letni ravni znaša stotine milijonov evrov letno. EC3 vsako leto objavi oceno nevarnosti na področju spletnega organiziranega kriminala (IOCTA), ki predstavlja vodilno strateško poročilo o ključnih ugotovitvah, nastajajočih grožnjah in razvoju na področju kibernetške kriminalitete. Boj proti kibernetški kriminaliteti

predstavlja eno izmed desetih Europolovih prednostih nalog v štiriletnem političnem ciklu v obdobju 2018-2021. To prednostno nalogo se uresničuje s prekinjanjem kriminalnih dejavnosti, povezanih z napadi na informacijske sisteme; z bojem proti spolni zlorabi in spolnemu izkoriščanju otrok, kar vključuje proizvodnjo in širjenje materiala s tovrstno vsebino; z osredotočanjem na storilce kaznivih dejanj kot so goljufije, ponarejanje negotovinskih plačilnih sredstev, kar vključuje obsežne goljufije pri plačilu s karticami (predvsem goljufije brez fizične prisotnosti plačnika. Teritorialno definirane nacionalne jurisdikcije na področju boja proti kibernetiki kriminaliteti povzročajo težave pri izbiri prave zakonodaje v primeru čezmejnega kriminalnega delovanja in povečujejo negotovost, kar onemogoča policijsko in sodno sodelovanje preko meja, ki ne nujno, če se hočemo učinkovito spopasti s kibernetiko kriminaliteto. Podlaga za zavezanost EU spopadanju s kibernetičnimi grožnjami je sveženj o reformi na področju kibernetične varnosti, ki ga je Evropska komisija predložila septembra 2017. Sveženj vsebuje obsežno število ukrepov, s pomočjo katerih se bo lahko okrepilo odpornost in odzivnost EU na kibernetične napade. Sveženj vsebuje številne dokumente, ki so izjemno relevantni za Europol - Odpornost, odvratanje in obramba: okrepitev kibernetične varnosti v Evropi; Predlog Direktive o boju proti goljufijam in ponarejanju v zvezi z negotovinskimi plačilnimi ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/413/PNZ; štiri priporočila Komisije z 13. 9. 2017 o usklajenem odzivu na velike kibernetične incidente in krize.

Ad g)

Julian King, komisar za varnostno unijo se je v svojem govoru osredotočil na obravnavo hibridnih groženj in poudaril pomen vzpostavitve trajnostne odpornosti in strateškega komuniciranja.

Ad h)

Predlagano je bilo, da bi bil za novega predstavnik JSPG za sestanke upravnega odbora Europola imenovan vodja delegacije nacionalnega parlamenta predsedujoče države članice. Ker udeleženci niso uspeli doseči soglasja, nov predstavnik ni bil imenovan.

Ad i)

Naslednje srečanje JPSG bo potekalo jeseni 2019 v Bruslju.

Zapisala:
- Neža Dular, Državni svet

Bojana Potočan, l. r.
državna svetnica